

De glemte barna

Publisert i Adresseavisen
21.03.11-10.01.12

Mari K. By Rise og Lajla Ellingsen

Navn på journalistene:

Mari K. By Rise og Lajla Ellingsen

Tittel på prosjektet:

«De glemte barna»

Redaksjon/adresse:

Adresseavisen
Pb. 3200, Sluppen
7003 Trondheim
07200

Kontaktpersoners adresse/telefon:

Mari K. By Rise
Mari. by. rise @adresseavisen.no
95198779

Lajla Ellingsen
Lajla. Ellingsen @adresseavisen.no
95198717

Vedlegg:

Fullstendig publiseringsliste nett og papir, bakerst i rapporten

Minnepinne med følgende innhold:

Metoderapport

Publiseringsliste nett, med lenker til videoer

Excelark, De glemte barna del to

DVD med videoer fra De glemte barna del én og to

1. ORGANISERING AV METODERAPPORTEN

Innledningsvis forteller vi hvordan serien om «De glemte barna» startet (valgkampen 2009). Vi omtaler arbeidet med «De glemte barna, del én» (våren 2011), og «De glemte barna, del to» (desember 2011) hver for seg, siden de metodemessig, innholdsmessig og formmessig til dels er veldig forskjellige. De ble også publisert med et halvt års mellomrom. (I praksis skjedde imidlertid arbeidet parallelt. Etter å ha jobbet med del én en kort periode, kom ideen til del to. Researchen til del én og del to, skjedde derfor på samme tid, helt fram til vi startet å publisere del én etter påske i fjor. Da ble del to lagt på hylla en stund (vi måtte jobbe valgkamp, og valg), før vi tok opp tråden igjen på høsten.

Funn, spesielle erfaringer og konsekvenser tar vi felles for del én og del to. Funn presenteres samlet nå først, spesielle erfaringer og konsekvenser samlet helt til sist i rapporten.

2. HVA ER GENUINT NYTT (DEL ÉN OG DEL TO)?

Funn: De glemte barna del to (desember 2011):

- Egen undersøkelse avdekker at **52 barnevernsbarn fra år 2000 fram til i dag har blitt misbrukt eller vanskjøttet** da det offentlige hadde ansvaret. Alle disse sakene er behandlet rettsvesenet, med rettskraftige dommer. Enten da barna var i fosterhjem, besøkshjem eller var sammen med støttekontakter, som var oppnevnt av barnevernet.
- Hver enkelt dom synliggjør de **råeste overgrep i detalj**. Fellestrekk ved mange av dommene er overgripere som har manipulert og truet barn som i utgangspunktet var spesielt sårbare.
- I mange av dommene dokumenteres det **manglende tilsyn og oppfølging** fra barnevernet, også i tilfeller der de blir varslet. De dokumenterer fravær av tilsyn, manglende tilsyn – et system som er privatisert og helt tilfeldig.
- Straffene ligger jevnt over i **nedre del av strafferammen**. Kartleggingen viser at straffnivået har økt noe de senere årene, men 2 ½ år er vanlig straff for brutale overgrep. Fosterfaren som i 2004 innrømmet overgrep mot sin psykisk utviklingshemmede datter, fikk 60 dagers fengsel.
- Å innrømme skyld, fører i flere saker til en **halvering av straffen**.
- Erstatningen barna får, varierer fra null til over én million kroner. **De fleste får noen titusen**.
- I to av dommene viser det seg at barnevernet har **plassert barn hos personer som er tidligere dømt, eller mistenkt for seksuelt misbruk av barn**. Det har vist seg i ettertid at også i en tredje sak ble barnevernet varslet om mistanke om overgrep (se egen sak om «Lise»).
- I to av dommene **anmelder ikke** barnevernet saken, noe som i det ene tilfellet fører til nye overgrep mot barn.

- En fjerdedel av sakene omhandler overgrep fra støttekontakter, oppnevnt av barnevernet. Langt de **fleste er enslige menn**. Det fins ingen formelle krav til kvalitetssikring av støttekontakter.
- Det fins **ingen oversikt over dommer** som omhandler barn som er i det offentlige varetekt og omsorg. Verken hos BUF-etat, departement, politi eller domstoler.
- Det fins heller **ingen oversikt over overgrepssaker i barnevernet i kommunene**. Etter Adresseavisens avdekning, gjorde Trondheim kommune en gjennomgang som viste at siden 2005 hadde det vært 13 saker hvor barna har blitt flyttet på grunn av mistanke om overgrep.
- Dokumenterer at slike overgrep/mishandling kan få **svært alvorlige konsekvenser** for barna. Aina er uføretrygdet. Per Harald tok sitt liv.

Funn: De glemte barna del én (21. mars-11. mai 2011):

Hva dokumenterte gjennomgangen av mappene til Tea og Anders, Silje og Omer?

1. Anders og Tea:

- Dokumentene avdekker at naboer over tid har **vegret seg for å varsle**. De har sett Anders og Tea alene ute, i nattøy og støvler. De har sett storesøster (4) handle mat til lillebror (2). Først to dager etter at en nabo finner lillegutten blåfrossen i hagen, blir barnevernet kontaktet. De oppdager at barna har levd under **grov vanskjøtsel**.
- **Helsestasjonen reagerer ikke**, selv om mor ikke møter opp, og selv om barna åpenbart er vanskjøttet over tid.
- Fastlegen, som de var til like før de ble tatt ut av hjemmet, har heller **ikke sendt inn bekymringsmelding**, til tross for at de var ekstremt skitne, luktet og hadde eksem.
- Anders og Tea må stå **nesten to år i fosterhjemskø**. Barnevernet ønsker å holde søsknene samlet. Men nesten ingen fosterhjem vil ha to barn.
- Anders og Teas mor var i sin tid barnevernsbarn. Men det innebærer **ingen spesiell oppfølging** når hun selv får barn.

2. Silje:

- Et barn på ett og et halvt år er **tatt akutt tre ganger** av barnevernet (å ta et barn akutt én gang, regnes som et stort inngrep). To ganger ble hun tilbakeført. Til tross for sterke rapporter fra beredskapshjemmet om at Silje (1 1/2) er apatisk, blå rundt øyne og lepper og viser tendenser til selvskadning.
- Avdekker sterke rapporter fra barnevernvakt og beredskapsforeldre om **apatiske barn, sløve foreldre og kaotiske forhold**.
- Dokumenterer hvor **lett det er å manipulere med rusprøver**

- Dokumenterer at Silje må tåle å **flytte åtte ganger innen første klasse**. I sitt første skoleår, måtte hun skifte klasse tre ganger.
- At **stadige skifter av saksbehandlere** går ut over kontinuitet og oppfølging, og på bekostning av ungene.
- Dokumenterer at fosterforeldre **truer med å sette barnet på gata**, selv om barnevernet ikke har en ny løsning klar.

3. Omer:

- Viser at det er mulig at **barn kan varsle igjen og igjen**, og igjen. Om vold og rusbruk. Uten at det blir grepet inn. At avtaler mellom foreldre og barnevern brytes, uten at det gripes inn. At **drapstrusler med våpen overfor barn**, og rasing av hjem, ikke er nok til at barna tas vekk fra biologiske foreldre.
- Dokumenterer at de aller **minste barna kan falle mellom to stoler**: De større barna får tilbud, lille gutt får være med mor – uten tilbud, eller oppfølging.
- Flytting fra ett sted til et annet gjør at det blir en **stor forsinkelse på oppfølgingen av familier**. Barna blir i praksis uten oppfølging i et halvt år, til tross for svært alvorlige rapporter fra politi og barnevern et annet sted i landet.
- **Ufaglærte hjemkonsulenter** brukes som tiltak. Laget harmoniske rapporter som beroliget barnevernet, og i praksis forsinker tiltak.
- Synliggjør at barn som er så skadet som Omer, neppe bør sendes i ordinære fosterhjem. Men så skadete *små* barn fins det **ikke tilstrekkelig kvalifiserte tilbud til**.
- Dommeren i Omers sak setter **spørsmålstegn ved om utenlandske barn har samme rettsvern som norske barn**.
Alle sakene viser hvilket skjønn som utøves ift barnevernlovens forpliktelse om at alle tiltak skal være prøvd før man går til omsorgsovertakelse.

4. Det fjerde barnet:

- Én person kan bli vurdert som omsorgsperson 13 ganger. Og det er lite som tilsier at det er siste gang. Advokat Kristin Otterlei, som jobber hos kommuneadvokaten i Ålesund, forklarer også hvordan sperrefristen som ble lagt inn i lovverket i 2009 for å bøte på dette, ikke fungerer.

Hvordan går det med de 36 øvrige barna i fosterhjemskø, nesten to år senere?

- Fire av barna bor i **beredskapshjem** (akutthjem), enten fordi det ennå ikke er funnet permanent fosterhjem til dem, fordi det nye fosterhjemmet de fikk er oppløst, eller fordi tilbakeføring til biologiske foreldre overhodet ikke har fungert. For disse tre barna beskrives

situasjonen som alvorlig og uavklart. To av disse ble grovt fysisk mishandlet i sitt hjem, og foreldrene har nå bedt om tilbakeføring.

- For to av barna er det bestemt at det er nytteløst å forsøke å skaffe fosterhjem, og de bor derfor i **institusjon**. De er for skadet, og vurderingen er at de ikke har godt av en ny runde med brutt fosterhjem.
- Ti av barna bor hjemme hos én av sine **biologiske foreldre**. Hos noen av disse rapporteres det om at det går svært bra; to av sakene betegnes som gladsaker. Tre av dem har man på ny fått bekymringsmelding for, blant annet har ett barn varslet sitt tidligere beredskapshjem om at han har det ille.
- Tjue av barna har fått **nytt fosterhjem**. Flere av disse er forsterkede fosterhjem, fordi barna allerede er så skadet (mange av disse har bodd flere år i institusjon og fosterhjem tidligere). Hos om lag halvparten rapporteres det om svært alvorlige problemer med aggressivitet, manglende konsentrasjon, problemer med å vise følelser. Men for om lag halvparten går det veldig mye bedre. En søskenflokk med fire mindreårige asylsøkere har sammen fått nye fosterforeldre, og der går det veldig bra. Una og Torbjørn og Merethe er eksempler på at det har skjedd veldig mye positivt med hvordan de fungerer i hverdagen. Kaja, som har bodd 3,5 år i beredskapshjem og institusjon, er kjempestolt over at endelig så har også hun fått en familie – sitt eget fosterhjem.
(presentert over tre sider i papir, egen nyhetsgrafikk – klikk på barna, på nett)

Ny undersøkelse: Hva viste samtlige 30 akuttvedtak i Trondheim ett helt år?

- Det viste seg at over **halvparten av akuttvedtakene (16 stykker) handlet om tenåringer i dyp og til dels svært voldelige konflikter med egne foreldre**. Drapstrusler, våpen, vold og politi avdekkes som hverdagsvirkeligheten i disse sakene. Dette er delvis de samme barna som havner på barnevernvakta, og plasseres i fengselslokaler i påvente av en løsning. Det er også blant disse, til dels svært psykisk syke ungdommene, at de blir transportert fra én landsdel til en annen – i politibil, med håndjern.
- Bare fem av 30 barna som tas akutt er i «mellomaldersgruppen» (6 til 10 år). Ett barn ble tatt ut pga. rus, to på grunn av vold, og for de siste to ber en psykisk syk mor om akutt hjelp.
- **Åtte av barna som tas akutt er tre år og yngre, helt ned til spedbarn**. I fire av sakene handler det om vold. For fire av barna handler det om at foreldre er sterkt psykisk syk. En psykisk syk tobarnsmor ber om at barnevernet henter babyen og treåringen umiddelbart (alle voldssakene presentert i papir, samtlige akuttvedtak på nett).

2. SLIK STARTET ARBEIDET (DEL ÉN)

I løpet av de ti årene vi har jobbet sammen har vi mange ganger diskutert at vi måtte gå i gang med et prosjekt om barnevernet. Som journalister i en velferdsstat som Norge, har vi sett på dette feltet som kanskje det viktigste å gå nærmere inn i. Likevel har vi aldri fått til å ta virkelig tak. Vi har rett og slett ikke funnet en inngang i stoffet. Det er for stort. For komplekst. For uklare ansvarsforhold. For lukket system. For mange uoversiktlige, vanskelige, uløselige problemstillinger. Som journalister har vi skrevet mye om helse, som

også er stort, komplekst med uklare ansvarsforhold. Likevel langt mer overkommelig: Der kan man gå i styremøter, lese sakspapirer, og kildene er tilgjengelige på alle kanter. Barnevernet opererer i et spenn mellom private hjem, byråkrati på ulike nivåer, politikk, jus, helsevesen og politi. Vi vet svært lite om hvordan dette systemet virkelig jobber, sett bort fra en del avisartikler der foreldre gir til kjenne sitt syn på saken og systemet. Ikke engang fylkesnemndene, der avgjørelser om omsorgsovertakelse tas, er åpne for journalister (det er et paradoks!).

Selvfølgelig har vi skrevet en del om barnevernet. Nyhetsjournalistikk om økningen i antall saker, lovbruddene som påpekes av fylkesmannen, mangelen på fosterhjems plasser. Men hvordan skrive om barnevern på en måte som går dypere? Som dokumenterer noe om systemet og samfunnet rundt? Og som også engasjerer leserne?

Det som skulle vise seg å bli «løsningen» kom på kveldsvakt rett før lokalvalget i 2009. En rådgiver i Buf-etat sendte en e-post og fortalte at 40 barn, bare i Trondheim, sto i kø for å få fosterhjems plass. Vi syntes det var veldig mange, men samtidig kom følelsen av å ha hørt det før. Akkurat da var vi imidlertid på jakt etter en siste stolpe i vår valgkampdekning. Kunne dette faktisk være en mulighet? Skulle det fungere, måtte vi vite mer om disse 40. Vi tok kontakt med barnevernet og sa nettopp det. Vi måtte fortelle, i kortform, disse barnas historier. Etter en del runder fram og tilbake, sa barnevernet ja. Det ble arrangert et stormøte hvor saksbehandlere til alle disse barna satt rundt et langt bord. Foran dem lå deler av barnas mapper. Dermed gikk vi gjennom historien til hvert enkelt barn i kortform, muntlig. Vi spurte, de svarte. Vi hadde selvsagt ingen mulighet til å sjekke om informasjonen vi fikk var riktig, utover å stole på kildene. Det de ikke ønsket å fortelle, kunne de la være å fortelle. Slik sett var vi prisgitt kildene – i den hensikt å få fokus på et viktig samfunnsproblem.

Vi ble overrasket over oss selv hvor sterkt berørt vi ble da vi skulle sette historiene ned på papir. Hvert barn fikk bare noen få setninger. Men de setningene var nok til at det kjentes dypt nede i magen. Det viste seg at leserne kjente det på samme måten. Responsen var mye sterkere enn vi hadde våget å håpe på, og vi lyktes med å sette dagsorden. Nasjonale og lokale politikere kom på banen, og vi kunne bruke siste del av valgkampen til å skrive om barnevernet. Innen kort tid hadde 25 familier meldt seg som nye fosterfamilier. Siden responsen var så mye sterkere enn vi hadde trodd, så vi nå en ny mulighet. De 40 var nå «våre» barn, som var etablert i offentligheten, som folk hadde fått et visst forhold til. Vi hadde funnet den journalistiske og dramaturgiske inngangen vi trengte. Men da måtte vi få lov til å gå dypere. Vi måtte få innpass i et av landets mest lukkede systemer: Barnevernet.

3. SENTRAL PROBLEMSTILLING/METODE

Problemstillingen som formet seg var å gå dypere inn i noen av «våre» barns historier for å påvise svakhetene i systemet. I den grad det var mulig, ønsket vi å la dokumentene gi de anonyme barna en stemme. For å klare det, måtte metoden være å få tilgang til saksmappene. Men da måtte «systemet» åpne opp på en måte det ikke hadde gjort tidligere. Veien fra «dette kan vi ikke kommentere på grunn av taushetsplikten», til å gi journalister full tilgang til barnas mapper, syntes lang.

Og hvorfor skulle barnevernet slippe journalistene på innsiden av mappene?

Det tok tid. Og det ble mange møter. Over en periode på et halvt år, lyktes vi med å overbevise barnevern og kommuneadvokat om å få tilgang til barnas mapper, og komme til enighet om hvordan dette skulle skje.

Etter hvert opplevde vi det slik at barnevernet forsto at en slik åpenhet kunne være et gode – også for dem selv og barna de har ansvar for. De så at dersom omverdenen får et reelt innblikk i hvilke dilemmaer og utfordringer barnevernet står ovenfor – og hvor rystende virkeligheten kan være for mange barn – så kan det kanskje få positive konsekvenser på sikt.

Det avgjørende spørsmålet i diskusjonen mellom oss og kommunen var forpliktelsen vi hadde om å sikre barnas anonymitet. Vi klarte å overbevise dem om at vi som avis har den samme forpliktelsen som dem til å sikre barnas anonymitet.

4. METODE UTFORMES

Til slutt ble vi enige om hvordan dette skulle foregå:

- Vi skulle plukke hvilke barn blant de 40 som vi ønsket å få mappa til.
- Vi skulle i utgangspunktet kunne be om den informasjon vi ønsket i mappa.
- Vi skulle få tilgang på barnas saksbehandlere, anonymt, for intervjuer.
- Barnevernet skulle få lese sakene før de kom på trykk, for å avgjøre om barna var anonymisert tilstrekkelig.
- Ingen, ikke vi, ikke andre fagfolk internt i barnevernet, ikke helsevesen, politi, foreldre, søsken eller fosterforeldre, skulle vite hvem disse barna er (dokumentene ble sladdet for opplysninger som kunne identifisere barna for oss).

Det femte punktet var vanskelig for oss. Riktignok hadde vi gjennom mappene til barna tilgang på skriftlige kilder fra andre fagfolk, og andre etater (helsevesen, politi etc.). Men vi skulle også gjerne hatt tilgang på disse kildene for å stille dem spørsmål, og få vite mer enn dokumentene kunne si. Vi ønsket å bruke grep fra fortellende journalistikk når dette skulle presenteres, og da er muntlige vitnebeskrivelser svært gode å ha. Dette var også kilder som satt på materiale som kunne dokumentere og illustrere hva som hadde skjedd når sakene skulle presenteres (for eksempel politiets bilder fra en rasert leilighet). Barnevernet sa nei: Om fagfolk ble kontaktet i konkrete saker, ville de kunne lese seg til resten av historien til barna de hadde vært i befatning med når sakene kom på trykk. I praksis mente barnevernet det kunne være et brudd på taushetsplikten.

5. ETISKE AVVEININGER OMKRING METODE

Men virkelig problematisk var punkt fem fordi det også gjorde det umulig å ha kontakt med noen av partene i sakene. Her skulle vi fortelle barnas og deres familiers liv uten at de selv kunne komme direkte (bare indirekte, via dokumentene) til orde, og uten at de var forberedt på å komme på trykk i avisen. Om taushetsplikten sitter i ryggmargen på barnevernet, sitter tilsvarsretten, eller muligheten for å snakke med de som er berørte, i ryggmargen på journalister. Vi så levende for oss jenta som åpnet avisa, som leste, og som sakte skjønnte at dette var henne ...

Vi ble veldig i tvil om vi kunne gå videre. Vi søkte råd blant erfarne folk internt på huset, og hos kapasiteter i andre redaksjoner som vi stolte på.

Vi bestemte oss for å gjøre et nytt framstøt overfor barnevernet: Kunne det være mulig at de tok kontakt med de berørte for å forberede dem på at det ville komme en sak, og gi dem en mulighet til å si noe?

Forslaget ble avvist. Argumentasjonen var at hvis barnevernet tok kontakt på våre vegne med familiene eller fagfolkene, ville det være en bekreftelse på at det var akkurat dem som var omtalt. Forutsetningen fra barnevernets side for å åpne mappene var jo nettopp at ingen skulle kjenne identiteten til barna, ikke vi som journalister, ikke familiene selv, ikke fagfolkene. Bare noen få enkeltpersoner i barnevernet skulle vite hvem disse barna var.

Vi innså også at runder med eventuelle reaksjoner fra veldig mange ulike parter, med barnevernet som (partisk) mellommann og formidler, syntes nesten umulig å gjennomføre i praksis.

Vi forsto at vi sto overfor et valg:

- Dersom prosjektet skulle gjennomføres, måtte det baseres på den skriftlige dokumentasjonen vi ville få fra barnevernet (i tillegg til enkeltbarnas saksbehandlere).
- Vi måtte også innse at uansett hvor store og mange grep vi tok for å sikre anonymiteten til barna, så risikerte vi at den aller nærmeste kretsen ville forstå, i det minste kunne tro, at sakene handlet om akkurat dem.

Skulle vi likevel si ja?

Vi oppfattet muligheten vi hadde som ganske unik. Vi tror ikke journalister tidligere har fått plukke seg enkeltbarns saksmapper, for så å gå inn i sakene i full dybde, med all den skriftlige dokumentasjonen som er tilgjengelig. Riktignok er dette barnevernets dokumenter, ikke barnas egen historie (se eget punkt, kildekritikk), men mappene utgjør ikke en versjon myntet på offentlighetens øyne. Mappene er laget underveis, og synliggjør til fulle hva som har skjedd, og ikke minst hva som *ikke* har skjedd. Hva som er tenkt, og ikke tenkt. Vi kunne rett og slett se et særdeles lukket system som barnevernet er, i kortene. Og det i saker som åpenbart ikke framstår som glansbildeversjoner av virksomheten. For oss ble dette en unik mulighet til å drive systemkritikk – gjennom å fortelle sterke enkeltskjebner – fra barnas ståsted. Vår vurdering var at så lenge vi anonymiserte godt nok, var ikke belastningen på personer som kunne komme til å kjenne seg igjen unødig. I saken der vi presenterer funn fra akuttvedtakene gjennom et helt år, har vi samme problemstilling. I denne saken var også flere personer i målgruppa som leser aviser (ungdommer). Også her tok vi grep om anonymisering, og vi oppga ikke hvilket år vi viste til.

Vi bestemte oss altså for å gå videre, men varsomt. I flere omganger diskuterte vi, og tok grep, om anonymisering. Hvilke grep og hvordan vi gjorde det, lar vi være å gå inn i her, siden rapporten også er offentlig tilgjengelig.

Da vi startet serien, redegjorde vi for disse dilemmaene på trykk i en egen slags «metoderapport» i kortform (med en lengre versjon på nett).

Da vi hadde gått gjennom materialet på de fire barna vi hadde bedt om, fant vi ut at vi bare kunne skrive historien til tre av dem. Det fjerde barnet hadde en historie så spesiell på så mange måter, at vår vurdering var at det ikke ville være mulig å skrive den, uten at altfor mange forsto hvem det var. Det vi i stedet valgte å gjøre var å ta én problemstilling knyttet til dette barnet – og lage stoff av det. Det ble saken: Ble vurdert som omsorgsperson 13 ganger.

Konklusjonen nå, noen måneder senere, er at dette gikk bra. Vi har fått én telefon fra en nærstående som mente å kjenne saken (noe vi selvsagt ikke kunne bekrefte, iom at vi ikke vet

det). Vedkommende var imidlertid svært glad for serien og problemstillingene den reiste. Det har også kommet en mail fra en person som mener å være nær ett av barna. Vi kjenner også til at barnevernet har fått minst én lignende telefon.

6. KILDEKRITIKK

Mappene til barna er ikke barnas egen historie. De er sterkt preget av barnevernets (begrensede mulighet for) faktainnhenting og barnevernets vurderinger/ståsted. Barnevernet har ikke selv vært til stede og opplevd hva barna har opplevd, de har som regel kommet inn i etterkant, eller underveis. Men mappene er ikke bare barnevernets side av saken. I mappene trer både biologiske foreldre, søsken, fosterforeldre, andre familiemedlemmer og barna selv direkte og indirekte fram. Der er skole, helsestasjon, fastlege, politi, tilsynsførere, hjemkonsulenter, psykologer, advokater etc. Rettsdokumentene ga også tilgang til biologiske foreldres versjon. Antallet kilder var altså særdeles stort, og bredt. Men muligheten for at vår fremstilling ble preget av hovedkilden, barnevernet, er åpenbar – noe vi forsøkte å ta høyde for, gjennom å være bevisst på å fange opp steder der det var ulike versjoner om hva som hadde skjedd. Det er også åpenbart mappene aldri har vært laget med tanke på at journalister skulle se dem i kortene. Det er ikke den sminkede versjonen som framkommer. Det er tvert imot ofte den desperate. I den grad journalister tidligere har hatt tilgang til mappene til mennesker, er det i saker hvor journalistene «tar saken» til en klient. Vi fikk innsyn av etaten selv, og vi kunne selv plukke hvilke barn vi ville skrive om. Vi mener vår mulighet for å opptre uavhengig dermed er større enn om vi skulle «påta» oss en sak på vegne av for eksempel biologiske foreldre.

7. KILDEBRUK, INFORMASJONSBASER, FUNN

Vi ønsket å nå utover det publikummet som leser tradisjonelt politisk stoff. Grep fra fortellende journalistikk ble brukt som en metode for å skape den nødvendige nærheten til stoffet. Den store utfordringen ble å ivareta anonymiteten, samtidig som det jo er detaljene som farger fortellingen. Under selve skriveprosessen var vi så heldige at vi fikk svært skrivekyndig coaching. Adresseavisen hadde da nylig etablert «Dokument A» (prosjekt for undersøkende journalistikk), med Grete Holstad og Åge Winge som coacher.

Det er en krevende øvelse å balansere denne type stoff slik at det ikke blir sosialpornografi, men sosialt engasjerende journalistikk i et samfunnsperspektiv. Derfor var vi svært bevisste å gå videre på de problemstillingene som enkeltsakene reiste. Dette ønsket vi å gjøre i selve sakene gjennom såkalte BBI'er (boring, but important – faktadeler i fortellende journalistikk) – som helst skulle være nyhetsaktuelle. Vi ønsket også å følge opp temaene på nyhetsplass i etterkant av selve barnehistoriene. I BBI'ene og nyhetssakene som fulgte, ønsket vi i størst mulig grad å kunne presentere nyhetssaker vi selv hadde jobbet fram. Vi tok i bruk informasjonsbaser vi tidligere ikke har utforsket – og jobbet opp mot relevante miljø:

Baser for tall/statistikk:

- Sentralenheten for fylkesnemndenes database:

Dette er en base hvor avgjørelser som fattes i fylkesnemndene lagres fortløpende, etter barnevernlovens paragrafer. Vi spurte, men fikk nei, til å gå inn i materialet selv. Da måtte vi være forskere. Men på konkrete spørsmål fra oss, knyttet til lovens ulike paragrafer, kunne vi få kjørt ut statistikk vi ønsket fra år 2007 fram til i dag. Det var imidlertid rom for store feilkilder, og der fikk vi stor hjelp av Monica Johnsen på sentralenheten. Eksempel: Statistikken viser antall adopsjonssaker som ble fremmet nasjonalt og regionalt i en viss periode. Men statistikken viser ikke om det faktisk *ble* adopsjon. Like fullt: Vi hadde en nyhetssak da vi kunne konstatere at det kun ble fremmet 26 adopsjonssaker i fjor, og bare én sak i Midt-Norge. Andre nyhetssaker vi fikk fram gjennom denne sjeldne, og svært oppdaterte (tall helt fram til i fjor), ressursen var: Hvor ofte saker ankes, hvor ofte kommunen får medhold, hvor ofte biologiske foreldre blir nektet samvær osv.

• SSB:

Statistisk sentralbyrå har ikke like oppdaterte tall som sentralenheten. Til gjengjeld måler de langt mer, og i deres svære base ligger mye interessant. Faktajournalist Espen Rasmussen hadde kunnskap om hvordan det var mulig å plukke seg de variablene som var interessante for oss, for så å lage statistikken som var relevante for vår serie. Slik kunne vi fortelle allerede første dag at langt flere små barn (1-3 åringer) flyttes enn før. Totalt sett er det nesten ingen økning på antall barn som tas ut av hjemmene (selv om det er langt flere barn med tiltak i hjemmet enn tidligere), men barna som tas ut, er langt yngre. Andel barn mellom 1 og 3 år som blir tatt, er økt på 35 prosent på landsbasis på seks år. Vi hentet også inn tilsvarende tall fra Trondheim kommune, der utviklingen har vært eksplosiv. At barna nå tas tidligere, har store samfunnsmessige følger. Det betyr blant annet at fosterhjemmene må vare mye lengre. Og at adopsjon blir en mer aktualisert problemstilling.

Sentrale miljøer:

• Forskere:

Vi tok tidlig kontakt med et sterkt forskningsmiljø på barnevern i Trondheim ved NTNU, ledet av professor Edgar Marthinsen (Det nye barnevernet). Her fikk vi tilgang til og tips om upublisert og publisert materiale, kilder og nyheter på barnevernsfronten. Vi tok også kontakt med forskermiljøer i Bergen, Tromsø, Oslo, Stavanger. Forskningskontakten ga oss blant annet nyheten om at en fjerdedel av familiene i barnevernet er høystatusfamilier. Og at det er her man finner de alvorligste sakene. En barnevernleder konstaterer at høystatusbarn ikke får samme beskyttelse som andre barn. Dette igjen reiste debatten om at veldig mye av barnevernets virksomhet handler om økonomiske ytelser av ulikt slag. Og at dette kan komme på bekostning av det såkalte krisebarnevernet.

Vi har også nyheten som viser at barna, til tross for implementeringen av FNs barnekonvensjon, i mindre grad høres enn tidligere (jf. barnets stemme borte i egen sak).

• Ansatte i barnevernet:

Den langvarige dialogen med kommunen og barnevernet, ga oss også tilgang på kildene på golvet i barnevernet. I diskusjonen om innsyn var det lederne vi forholdt oss til, men vi ønsket å nå dem som var tettest på, de som faktisk ser og møter barna, og foretar vurderingene. Det er sjelden disse menneskene kommer fram i den offentlige debatten. Det resulterte i flere nyhetssaker.

Enkeltsaksbehandleren med ansvar for 42 barn var ikke bare en utilgjengelig person på et kontor, men på avisens forside.

Hos barnevernvakta fikk vi ta del i en virkelighet vi ikke ante eksisterte der syke barn legges i håndjern og sendes til en annen del av landet, og hvor fengselslokaler brukes for oppbevaring

og sikring, til man har funnet en annen løsning. «Det gir meg en Guantánamo-følelse», sa en åpenhjertig arbeider, med fullt navn, på barnevernvakta. I Norge har det over tid vært sterke reaksjoner på at psykisk syke blir hentet av politiet, ikke helsepersonell. At barnevernsbarn blir håndtert av politiet i deres mest sårbare situasjoner, har ikke vært tema i den offentlige debatten.

8. METODE: INNSYN I AKUTTVEDTAK

• **30 akuttvedtak:** Underveis i arbeidet fikk vi stadig alarmerende meldinger om at antall akutt plasseringer var økende. Vi finner ut at det er 40 prosent flere barn som tas akutt fra i fjor til i år. At barna må tas akutt ut av et hjem, er en kriseløsning – den dårligst mulige av alle løsninger. Trolig traumatiserende for barna som opplever det. Vi ber derfor om innsyn i samtlige akutt plasseringer som skjer i løpet av ett år i Trondheim, og får innvilget et sladdet innsyn. Gjennomgangen av de 30 akuttvedtakene gir oss et bilde av en virkelighet vi ikke ante eksisterte (se funn).

• **Hvordan gikk det med resten av barna?** Utgangspunktet vårt hadde vært de 40 glemte barna fra 2009. Vi hadde gått veldig dypt ned i fire enkeltsaker. Men vi ønsket også å fortelle folk hvordan det går med alle de andre. Vi kunne ikke gjøre den jobben like grundig. Vi avtalte møter med fagledere ved de fire bydelene i Trondheim, delte dem mellom oss, og brukte samme metode som da vi fortalte om alle de 40 i 2009: Faglederne satt med mappene. Vi stilte spørsmål. Og så kunne vi lage historien om hvilke valg som var tatt siden sist, og hvordan det (foreløpig) hadde gått med dem (se funn) – i en sak i papiravisa, og egen grafikk for nett.

9. NETTPUBLISERING/VIDEOER

Vi ønsket å ha en sterk satsing på nett, for å få gjennomslag. Men med byråkrati internt i mediehuset, er ikke det selvsagt. Nytilsatt coach, Grete Holstad, tok oppgaven. Hun sørget for at vi fikk flinke folk til å lage bildefortelling (nesten uten tilgjengelig bildemateriale). Vi intervjuet en saksbehandler anonymt, journalistene ble dratt etter nakkehårene inn i radiostudio, og vips, så var bildefortellingen om Anders og Tea klar.

Uten Gretes beslutsomhet hadde nok ikke dette blitt noe av, og det hadde vært synd. Bildefortellingen ga ny Facebook-rekord for adressa.no. Denne typen saker er ikke lett siterbare på Dagsnytt o.l, desto viktigere er gjennomslaget på sosiale medier. Den syv minutter lange bildefortellingen ble en klikkvinner på linje med Rachel Nordtømmes web-tv, og over 60 prosent så hele fortellingen. Den skapte dagsorden blant folk flest, noe vi erfarte i stort monn i vårt eget dagligliv.

I tillegg til bildefortellingen ble det laget egen nettgrafikk over hvordan det hadde gått med de andre 36 barna, og vi arrangerte nettmøte med barnevernet. Debatten løp hele veien, og debattklimaet, til dette temaet å være, var overraskende nyansert. På del to hadde vi også en klar nettstrategi. Der var det stort sett videoer av barna som sto fram, laget av videojournalist Håvard Jensen. Både han og fotograf Kim Nygård var viktige medspillere på reportasjeturene.

1. HVORDAN ARBEIDET BEGYNTE (DEL TO)

Da vi jobbet med den første delen av serien, snakket vi med mange kilder på innsiden av barnevernet. Flere sa rett ut at når et barn var plassert i fosterhjem, hadde de ikke lenger kapasitet til å følge det opp slik de burde. De måtte rette oppmerksomheten mot de neste sakene som ventet – de som brant aller mest. Dette til tross for at barnevernet selv har plikt til å følge opp barna som er plassert – med minst fire besøk i året.

Samtidig viser fylkesmennenes kvartalsvise oversikter at svært mange kommuner ikke oppfyller lovkravet om det som kalles et uavhengig tilsyn i fosterhjemmene. Det fins ingen formelle krav til hvem som kan gjøre jobben. Om lag en tredjedel av alle barn i fosterhjem får ikke det tilsynet de har krav på. Dette er også forhold som har blitt kritisert av FNs barnekomité, som mener Norge med bryter disse barnas menneskerettigheter. Til tross for at så mange barn ikke får det tilsynet de har krav på, har ikke norske myndigheter endret på dette systemet vesentlig siden barnevernlovgivningen ble laget.

I første del av serien hadde vi beskrevet barns virkelighet i stor grad *før* barnevernet overtok omsorgen. Vi hadde fått dyp innsikt i hva barnevernbarn hadde vært utsatt for. Med tanke på disse ekstra sårbare barna, fant vi det manglende tilsynet urovekkende. Vi ville undersøke det nærmere.

2. SENTRAL PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNING

Det er villet, norsk politikk at stadig flere barnevernsbarn skal vokse opp i fosterhjem. 90 prosent av barna vokser opp i fosterhjem, og Norge er dermed i Europa-toppen for bruk av denne typen omsorg. Men har tilsyns- og kvalitetssystemet fulgt med satsingen? Da vi stilte dette spørsmålet til kilder vi snakket med, fikk vi til svar at de fryktet at overgrep som før skjedde i institusjoner og på barnehjem, fritt kunne skje i private hjem – på grunn av elendig oppfølging og kontroll.

• **Problemstilling:** Får barn under offentlig omsorg den beskyttelse de har krav på? Dersom vi kan dokumentere tilfeller der de ikke får det, kan det skyldes systemsvikt?

Dette var den sentrale problemstillingen som satte oss i gang. Men hvordan kunne vi dokumentere om disse spesielt sårbare barna lider overlast på noen måte? Dette er jo ting som skjer i det absolutt skjulte, bak hjemmets fire vegger.

Etter at vi hadde startet arbeidet med De Glemte Barna året før, hadde vi vært ekstra oppmerksomme på alt som ble skrevet om dette temaet. Og mens vi grublet rundt hvordan vi best kunne dokumentere hvordan noen av barna som var under offentlig omsorg hadde det, slo det oss:

Fra tid til annen leste vi om saker der personer som barnevernet hadde valgt ut for disse barna, det være seg fosterforeldre, avlastningshjem eller støttekontakter, var blitt dømt for overgrep mot barn. Dette var som regel ikke store saker, gjerne notiser, og det er mulig det illustrerer at dette ikke er et tema som står høyt på dagsordenen – verken i media eller blant politikere. Til tross for at barna det er snakk om, er blant de mest sårbare vi har.

Vi ønsket å finne ut hvor mange slike dokumenterbare saker som faktisk finnes. Måten vi kunne gjøre det på, var å finne dommene der barn under offentlig omsorg hadde blitt utsatt for grov omsorgssvikt. Etter vårt syn, burde det i utgangspunktet være nulltoleranse for overgrep mot barn som det offentlige hadde tatt over omsorgen for, nettopp fordi disse barna allerede var sviktet.

Andre problemstillinger vi ønsket å finne svar på gjennom en slik kartlegging var:

Hvordan straffes dømte som har forgrepet seg på disse barna? Hvordan er barnevernets oppfølging av fosterbarn og barn med støttekontakter? Svikter barnevernet i manglende undersøkelser av omsorgspersonene? Tar barnevernet eventuelle varsler om kritikkverdige forhold på alvor? Har det «uavhengige» tilsynet sviktet?

• **Avgrensning:** Neste skritt var å avgrense «offentlig omsorg». Skulle vi i tillegg til fosterhjem, avlastningshjem og støttekontakter oppnevnt av barnevernet, også lete etter dommer som omhandlet barn på institusjon?

Vi svarte nei.

Vi visste at tilsynet med institusjonene nå var overført til Helsetilsynet, og dermed var blitt mer profesjonalisert, blant annet på grunn av en betydelig oppmerksomhet omkring dårlig omsorg og overgrep i institusjoner. Barnevernsomsorgen har de senere år gått mer og mer bort fra institusjon, over til fosterhjem. Bare siden 2004, er det i dag 20 prosent færre barnevernsbarn som bor på institusjon.

Vi bestemte derfor at vi ville finne fram til dommene som omhandlet barn bosatt i fosterhjem og avlastningshjem, og barn med støttekontakter oppnevnt av barnevernet. Etter hvert som vi innhentet dommene, valgte vi å inkludere et fåtall saker der personer nært tilknyttet fosterhjemmet hadde forgrepet seg på barna, uten at dette var oppdaget, verken av barnevernet eller fosterforeldrene selv. Dette kunne eksempelvis være en voksen sønn i huset til fostermor, som delte rom med barna. Selv om disse ikke var offentlig oppnevnte omsorgspersoner, var det barnevernet som hadde gitt dem tilgang på og mulighet til å forgripe seg på disse barna. I starten var vi usikre på hvor langt tilbake i tid vi skulle gå. Vi startet derfor med å lete etter dommer fra midten av 90-tallet. Etter hvert bestemte vi oss for å ta for oss dommene fra 2000 og fram til i dag. Det var viktig for oss at myndighetspersoner ikke kunne avvise våre funn med at «slik er det ikke lenger nå», og vi vurderte starten av 2000 og fram til i dag å være så nær fortid at dette vanskelig kunne være et argument.

I 2004 kom Befring-utvalgets rapport som kartla omsorgssvikt og overgrep ved norske barneverninstitusjoner fra 1945–1980. I kjølvannet av denne, fulgte de kommunale erstatningsordningene for de nå godt voksne barnevernsbarna.

Ved å avgrense vår undersøkelse til å gjelde offentlig omsorg i *private hjem*, fra 2000 og fram til i dag, ville vi dokumentere en annen og ny virkelighet.

3. EKSISTERENDE DOKUMENTASJON?

Det første vi måtte finne ut av, var hva som eventuelt fantes av dokumentasjon på temaet overgrep mot barn under offentlig omsorg. Her søkte vi langs to spor: Fins forskning som kan si noe om dette? Og ikke minst: Har norske myndigheter noen form for oversikt over straffede handlinger mot barn i statens varetekt?

Vi kunne ikke finne relevant norsk forskning som belyste denne problemstillingen. Det nærmeste vi kom var noen eldre undersøkelser fra Finland, Sverige og USA. Disse viste at barn som bor i fosterhjem er mer utsatt for vold og overgrep enn barn som er bosatt i sine biologiske familier. En amerikansk undersøkelse fra 1992 fant blant annet at seksuelt misbruk av barn i fosterhjem var fire ganger høyere enn blant barn for øvrig.

Dette, om ikke annet, gjorde oss tryggere på at problemstillingen vi hadde valgt var verdt å gå etter.

Når det gjaldt en mulig oversikt foretatt av norske myndigheter, ble det ganske raskt klart at en slik ikke eksisterte, verken en offisiell eller uoffisiell. Vi begynte hos departementet og BUF-etat. De hadde ingen slik oversikt. Svaret var negativt også hos politiet/statsadvokatene/riksadvokaten. Heller ikke hos Domstolsadministrasjonen, var det hjelp å få. Ingen av disse instansene hadde sørget for systemer og søkemuligheter som gjorde det mulig å ha en oppdatert oversikt over dette.

Dette i seg selv syntes vi var et funn det var verdt å fortelle om. Etter vårt syn, bør staten selv sørge for å ha oversikt over de sakene der deres egen rolle som omsorgstaker har sviktet. En slik oversikt kan gi nyttig kunnskap om hvordan barnevernet svikter, slik at endringer med svært viktige systemer kan vurderes og gjøres.

Vi foretok også søk i retriever for å se om andre journalister eller forskere hadde gjort tilsvarende kartlegginger tidligere, men det eneste vi fant var spredte omtaler av enkeltstående dommer og saker.

Alt i alt viste denne første researchen at det var gode grunner til å gå løs på jobben med å kartlegge overgrep mot barn under offentlig omsorg. Dette var rett og slett et lite belyst tema – på flere nivåer.

4. METODEN/UNDERSØKELSEN

Jakten på dommene, første runde:

• **Søk i Lovdata:** Den første, åpenbare, kilden vi gikk til var Lovdata. Lovdatas base inneholder alle dommer fra Høyesterett og lagmannsrettene. I tillegg har den et utvalg av dommene fra landets tingretter (der saken ikke er anket videre), men dette gjelder kun et mindretall, fikk vi opplyst. Til tross for at elektroniske søk i denne basen ikke ville gi oss den komplette oversikten, bestemte vi oss for å starte her. Det første vi gjorde, var å ta kontakt med Lovdatas Mari Elton, som kom med hjelpsomme starttips til hvordan vi mest effektivt kunne søke etter dommene.

Etter å ha prøvd ulike kombinasjoner av søkeord som eksempelvis fosterhjem*, fosterfar*, beredskapshjem*, støttekontakt*, overgrep*, seksuell*, vold*, mishandel*, endte vi til slutt opp med et søk som på best mulige måte dekket det vi var ute etter.

Vi opprettet tidlig et excelark for å systematisere dokumentasjonen og den fortløpende kontakten med kildene (se eget vedlegg). Med tanke på all informasjon vi etter hvert skulle håndtere, og den lange tidshorisonen vi så for oss, var dette en nødvendighet.

I starten håpet vi at det var tilstrekkelig å foreta søk som hadde de relevante ordene i dommens *sammendrag*. Da fikk vi 23 treff, og det var en overkommelig oppgave å gå gjennom disse for å se om de var relevante for vår problemstilling.

Men det viste seg at fullt så enkelt skulle det ikke bli. Samtidig som vi foretok søk i Lovdata, hadde vi også startet søkene i landets aviser. Det var da vi ikke fant en dom i Lovdata som hadde vært omtalt i en avis, at vi utvidet søkene til å gjelde hele domsteksten. Da fant vi den aktuelle dommen vi hadde lest om. Det viste seg nemlig at noen sammendrag var langt knappere enn andre, og dermed kunne noen dommer unnsnippe dersom vi ikke tok en gjennomgang av alle dommene vi fikk opp når vi søkte i hele lovteksten.

Søk i *hele domsteksten* ga oss totalt 970 dommer. Mengden syntes noe uoverkommelig, men vi bestemte oss for å starte, for så å ta en ny vurdering underveis. Mange av dommene som vi nå hadde fått treff på, omhandlet barnevernssaker der biologiske foreldre gikk til sak for å få tilbake omsorgen. I disse kom dette som regel fram i sammendraget, slik at vi slapp å lese resten av dommen før vi kunne sjalte den ut. Andre dommer måtte vi imidlertid lese større deler av, for å finne ut av om de var relevante for prosjektet vårt.

Én av dommene vi først fant ved å gå gjennom hele teksten, hadde feilskrevet ordet fosterhjem – til forsterhjem i sammendraget. Slike tilfeldigheter gjorde at vi bestemte oss for å fullføre gjennomgangen av de 970 dommene.

Etter mange runder med søk og gjennomgang av i underkant av tusen dommer, satt vi til slutt igjen med i underkant av tretti stykker som dokumenterte overgrep mot barn under offentlig omsorg. Vi visste fra starten at dette antallet uansett ikke omfattet alle slike dommer, da de fleste tingrettsdommene ikke lå inne i Lovdata. Parallelt med Lovdata-søkene, hadde vi derfor startet jakten etter tingrettsdommene. Det var denne som skulle bli den vanskeligste og mest langvarige.

- **Mediasøk:** Norske aviser, byrå og nettaviser ble viktige kilder i jakten på tingrettsdommene. Vi startet søkene i Retriever, men dette tekstarkivet er ikke komplett. Vi kontaktet derfor Nasjonalbiblioteket for å sjekke om de hadde mulighet til å søke i alle landets aviser. De hadde alle landets aviser, men ingen teknisk mulighet til å søke i disse. De syntes imidlertid dette var en god idé, så kanskje om noen år, ble det sagt. Dermed var den beste muligheten å komplettere Retriever-søkene ved å foreta tilsvarende søk i landets nettaviser.

Ett eksempel på en sak vi *ikke* ville funnet dersom vi ikke hadde gått gjennom landets nettaviser, var saken om Per Harald Sundet. Den fant vi på bygdeposten.no.

Mediesøkene viste seg å bli noe mer kompliserte enn søkene i Lovdata, fordi de tekniske søkemulighetene var mindre avanserte. Vi måtte derfor søke ulike kombinasjoner flere ganger for å få et best mulig dekkende resultat. Til tross for at våre mediesøk var dekkende ut ifra de mulighetene vi hadde, kunne vi likevel ikke si at de garanterte en komplett oversikt. Desto viktigere var det å gå videre med alternative kilder.

- **Tingrettene:** Domstolsadministrasjonen kunne ikke foreta elektroniske søk i basen Lovisa, etter dommene vi ønsket. Eller som lederen i Domstolsadministrasjonen, Tor Langbach, skrev til oss: «Dette blir en manuell drittjobb uansett, dessverre». De kunne imidlertid bidra med mailadressene til landets 67 tingretter.

Dermed fortsatte vi den manuelle jakten vår. Vi sendte ut en mail til alle tingrettene, der vi beskrev prosjektet vårt. Videre spurte vi om de hadde hatt saker til doms, som falt inn under vårt prosjekt. Kontakten med tingrettene skulle bli langvarig, og vi opprettet fra starten et eget excelark der vi oppdaterte kontakten og svarene vi fikk. Noen av svarene vi fikk, var at de kunne foreta søk for oss, men at det var tvilsomt om de ville fange opp alle de relevante sakene, fordi de ikke hadde mulighet til å legge inn relevante variabler i søket. Vi ba derfor i tillegg om at de ansatte på kontorene prøvde å huske om de hadde hatt slike saker oppe i retten, og at de tok opp problemstillingen med sine kolleger i lunsjen. Det var ikke alle som svarte på henvendelsen vår, så etter hvert purret vi både via mail og telefon. Både en, to og tre ganger.

Til slutt satt vi igjen med sju dommer fra tingrettene som vi gikk nærmere inn i.

- **Advokater/statsadvokater:** Etter hvert som vi samlet dommer og avisomtaler, fikk vi kjennskap til advokater som hadde jobbet med typen saker vi var ute etter. Vi tok tidlig kontakt med flere av disse for å sjekke om de kunne fortelle om tilsvarende dommer de visste om. Vi henvendte oss også til advokatforeningen og spurte om de på vegne av oss kunne sende ut en mail til sine medlemmer – der vi etterspurte relevante dommer. Til slutt fikk vi nei til dette.

- **Politiet:** Politiet har et register, Strafsak, der anmeldelser og politiets straffesaksbehandling er registrert. For oss hadde det vært gull dersom vi kunne få tilgang på relevante søk i denne

basen. Vi kontaktet både Politidirektoratet og det lokale politidistriktet i Sør-Trøndelag for å undersøke denne muligheten. Etter å ha gått flere runder med ulike kilder, ble det klart at politiet ikke kunne foreta søket som kunne hjulpet oss i jakten.

• **Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø:** Vi vurderte etter hvert om vi også skulle inkludere saker der offeret hadde fått voldsoffererstatning – uten at saken nødvendigvis hadde vært innom politiet og oppe i rettssystemet. Kravet til bevis er ikke like sterkt i disse sakene, det er tilstrekkelig dersom det foreligger en sannsynlighetsovervekt for at lovbrøyer er skyldig. Ett argument for også å kartlegge disse sakene, er at svært mange saker aldri kommer så langt som til domfellelse i retten (ifølge førstestatsadvokat Bjørn K. Soknes henlegges om lag 80 prosent av alle sedelighetssaker, og av sakene som kommer til doms, frifinnes ca. 30 prosent). Vi tok derfor kontakt med kontoret for voldsoffererstatning i Vardø. Ledelsen var i utgangspunktet positive til prosjektet vårt, og allerede i den første samtalen utførte de enkle, forsøksvise søk som resulterte i et par saker de sendte oss. Men dette var ikke tilstrekkelig for en systematisk kartlegging, og de ansatte på kontoret kunne ikke ta på seg det arbeidet som krevdes, fikk vi opplyst. De gangene såpass omfattende prosjekter ble gjort i dette registeret, hadde det vært forskere som hadde utført det.

Vi ville likevel gjøre et siste forsøk. Vi sendte derfor en formell henvendelse, der vi søkte om innsyn i databasen for voldsoffererstatning. Vi viste til prosjektets samfunnsnyttige betydning, og at det var viktig for oss at vi hadde gjort alt vi kunne for å belyse temaet før vi trykket sakene. I søknaden understreket vi at vi selvfølgelig ville skrive under på nødvendige taushetserklæringer, og at vi som journalister jobbet etter Vær varsom-plakaten med de krav om hensyn til enkeltpersoner det innebærer (her viste vi også til at flere av dommene vi fikk tilsendt inneholdt fullt navn på de impliserte).

Vår vennlige henstilling om raskt svar ble hørt, svaret kom etter tre dager. Skuffelsen vår var stor da det var negativt. Vi klaget raskt på vedtaket. Og fikk negativt svar på nytt, med beskjed om at klagen vår nå var oversendt Justisdepartementet for vurdering. Til slutt fikk vi også svar fra departementet: Avslag. Departementet viste til at den eneste muligheten for at vi kunne få innsyn, var at vi kunne dokumentere forskningskompetanse.

Vi bestemte oss med dette for å konsentrere oss om jakten på dommene i rettssystemet, og vi gikk derfor ikke videre med avslaget i denne omgangen. På prinsipielt grunnlag mener vi imidlertid at det kan være verdt å ta en slik «fight» så langt det er mulig, da journalistisk arbeid kan ha like stor samfunnsverdi som forskning.

Jakten på dommene, andre runde:

• **Fra avissak til dom:**

Den mest tidkrevende fasen i jobbingen, var jakten på tingrettsdommene. Vi kunne ikke stole på at vår henvendelse til tingrettene ville gi oss et utfyllende svar, og vi var derfor avhengige av å spore opp de relevante dommene via blant annet avissøkene og muntlige kilder. Dersom vi skulle dokumentere hva som hadde skjedd med barna, hva barnevernet hadde foretatt seg og ikke, og hvorvidt det fantes systemsvikt, var vi avhengige av å få utlevert dommene.

Men vi sto overfor en stor utfordring: Ingen tingretter plikter å utlevere dommer dersom du ikke kan oppgi tiltaltes navn (og helst fødselsdato) eller saksnummer. Og dersom dommen er mer enn fem år, har vi uansett ikke krav på den. Vi hadde verken navn på tiltalte eller saksnummer. Ingen av oss hadde jobbet med krimjournalistikk, så jobbing mot rettssystemet var vi relativt uvante med. Det var kanskje derfor vi ikke så mørkt på oppgaven i starten. Vi tenkte at dette ikke kunne være umulig å få til. Vi bestemte oss for at samtlige unger vi hadde funnet i avisomtaler *skulle* med i basen vår. De skulle telles og høres, hver eneste en. De gangene vi var nær ved å gi opp å finne en dom, var akkurat det drivkraften.

Mengden informasjon i avisartiklene varierte. Det som stort sett fantes av spor å gå etter var: Kjønn og alder på barnet, kjønn og eksakt/omtrentlig alder på den dømte, generelle vendinger om type overgrep, den dømtes forhold til offeret (f. eks fosterfar, besøkshjem, støttekontakt) og straff. I noen saker sto det ikke hvilken tingrett saken hadde vært oppe i. Navnet på advokater manglet også i flere av sakene. Eksakt dato for domsavsigelse manglet ofte. Mange aviser omtalte ikke dommen med en gang den var avsagt, og for tingrettene holdt det ikke med «en gang i juni 2002».

• **Advokater:** Dersom advokaters navn var nevnt i saken, var dette ofte den første telefonen vi tok. Kunne hun huske saken ut ifra de opplysningene vi hadde? Og om de husket saken, husket de navnet på tiltalte? Vi fikk mange negative svar på det første spørsmålet. Få kunne gi oss navn. Med tanke på at flere av disse dommene var mange år og saker tilbake i tid, var det ikke rart. Men dersom de husket saken, passet vi på å etterspørre all den informasjon de kunne gi oss – så vi sto litt bedre rustet til forespørselen til tingretten. Dette kunne en del av dem bidra med, særlig med navn på andre kilder i rettssystemet som muligens kunne hjelpe oss videre. Enkelte ganger lyktes vi med å få dommen direkte fra advokater. Dette gjaldt eksempelvis særlig grove saker, som hadde satt seg i minnet. Ved én anledning, der tingretten hadde nektet å hjelpe oss mer, var det sakens aktor som gikk i sitt eget papirarkiv og fant fram dommen for oss. Til tross for at mange slet med å huske sakene/detaljene, var samtlige advokater/statsadvokater vi tok kontakt med svært positive til prosjektet vårt.

• **Journalister:** Det hendte også vi tok kontakt med journalisten som hadde skrevet saken – med de samme spørsmålene som til advokatene. Det ga oss ikke dommer direkte, men noen kunne bistå med ytterligere opplysninger – eksempelvis navn på advokater. Også journalistene vi kontaktet, var svært hjelpsomme (journalister er gode kilder).

• **Tingrettene:** I denne runden med tingrettene, brukte vi alltid telefonen. Den personlige kontakten vi hadde med disse kildene, kan ikke undervurderes. Vi lærte fort at for å lykkes, måtte vi i det minste klarte å frambringe velvillighet i den andre enden. Vi forklarte at vi jobbet med et prosjekt som tok for seg denne typen dommer, og at vi var svært avhengige av all mulig hjelp vedkommende kunne gi oss. Det var til dels stor forskjell på hvor hjelpsomme de ansatte var. Noen gikk inn for oppgaven med stor iver, mens andre ga fra starten klart uttrykk for at dette var så å si umulig å få til. Ved et par tilfeller opplevde vi at ved å be sentralbordet om å få snakke med «noen andre enn X», så lyktes vi til slutt med å få tak i dommen.

Vi fikk sjelden dommen ved første samtale. Som regel måtte vi sende mail med alle opplysninger, og deretter måtte vi purre – på telefon og mail. Vi oppfordret også vedkommende til å snakke med sine kolleger for eventuell hjelp. Dersom vi fikk nye opplysninger fra advokater eller journalister, videresendte vi straks disse.

Det hendte vi var nær ved å gi opp enkelte dommer. Men når vi visste at dette barnet var blitt utsatt for overgrep, måtte vi få det inn i statistikken vår. Det var ulike ting som kunne være utslagsgivende for at vi til slutt fikk tak i de siste dommene. Det kunne være en ny, velvillig ansatt i tingretten. En advokat som til slutt ringte tilbake og hadde sporet opp navnet på tiltalte. Eller sorenskriveren som bare tok saken selv og oversendte tre dommer i posten (hvorav to var relevante).

I alt kartla vi 17 relevante tingrettsdommer, ingen av dem hadde vi funnet i Lovdata. Vi fikk betydelig flere, men de viste seg å være utenfor vårt prosjekt.

Jakten på dommene, tredje runde

Selv om vi hadde fått en dom i hus, enten det var fra Lovdata eller tingretten, var vi fremdeles ikke i mål. Om lag en fjerdedel av dommene vi hadde kartlagt omhandlet overgrep fra støttekontakter. Men var dette støttekontakter formidlet via barnevernet? En støttekontakt kan formidles fra en kommune, uten at dette er et tiltak via barnevernet. Dette kan eksempelvis gjelde barn med ADHD, døve barn eller barn med fysisk eller psykisk utviklingshemming. I flere av dommene framkom det ikke hvorvidt barnevernet var involvert, og selv om det opplevdes rart å skulle «forkaste» overgrepsutsatte barn bare fordi støttekontakten ikke var henvist fra barnevernet, var det nettopp det vi måtte gjøre.

Denne gangen hadde vi flere navn på relevante kilder, fordi de sto i dommene – dersom de ikke var sladdet. Nok en gang tok vi rundene: statsadvokater og advokater. Som regel kunne de, forståelig nok, ikke huske hvorvidt barnevernet hadde vært involvert.

Men her kunne vi også ta i bruk andre type kilder enn i jakten på selve dommene, fordi dommene navnga flere kilder. Ved én anledning, der ingen navn var sladdet, tok vi kontakt med en mor. Vi kontaktet også ansatte i kommunen som hadde vitnet i retten. I en av de siste dommene, søkte vi om innsyn i politiets saksdokumenter (det vil si, vi ba politiet om å undersøke hvorvidt det fantes opplysninger i saksdokumentene om hvorvidt barnevernet var involvert). Det tok oss to måneder, med seks purringer, før vi fikk svar fem dager før vi trykket den første saken: Ja, den dømte var formidlet via barnevernet. Dermed kom den tolv år gamle gutten med i saken vår.

Til tross for flere runder med ulike kilder, satt vi til slutt igjen med to dommer. Ingen av kildene vi hadde vært i kontakt med kunne bekrefte hvorvidt barnevernet var involvert, men i begge sakene ble det regnet som sannsynlig at det ikke var det. Vi valgte derfor å utelate disse to fra basen vår. Til slutt satt vi igjen med 12 dommer der støttekontakter hadde forgrepet seg på barnevernsbarn.

Men: Vi måtte være sikre på at dommene vi satt med var rettskraftige. Det var imidlertid vanskeligere enn vi hadde trodd. De ulike delene av systemet, har ulike saksnumre, og i de tilfellene vi ikke hadde navn og nummer på den straffede, var det ikke gitt hvem som kunne gi oss svaret. Statsadvokatene kunne ikke søke på tingrettens, lagmannsrettens eller høyesteretts saksnumre. Sakene vi fant i Lovdata, var greiere å sjekke, for der gikk det fram om saken var anket eller ikke. Med tingrettsdommene kunne vi ikke være sikre. Vi ble sendt fra statsadvokater til retten, fra politikamre til statsadvokater. Hva de ulike organene egentlig trengte av informasjon, står faktisk litt uklart for oss den dag i dag. For noen klarte å sjekke det som var umulig for andre. Men før trykking hadde vi fåttbekreftet at dommene vi satt med var rettskraftige.

Totalt hadde vi kartlagt 43 dommer der barnevernsbarn var til dels grovt misbrukt.

Det var mer enn ett år siden vi startet jakten på dommene, og den siste måneden før trykkstart, tok vi en siste runde med avissøk for å fange opp eventuelle nye dommer.

Vi fikk to treff, og den siste dommen kom på e-post fire dager før trykkstart.

Vi var i mål. 45 saker. 52 barn. Endelig var vi klare til trykking.

Barna bak dommene

Helt fra starten av var vi svært bestemte på at vi ville fortelle noen av barnas historier i full bredde – med navn og bilde. Fra dag én, var kjernen i prosjektet å gi barna en stemme. Vi ønsket å unngå mørke rygger på anonyme bilder, dersom det var mulig. Disse barna har ikke noe å skamme seg over, vi ville ikke at historiene skulle anonymiseres av hensyn til

overgriperne. Vi ville la dem fortelle sin egen historie, bli hørt og sett. Men vi måtte finne noen som både tålte og ønsket å stå fram.

Det sterke innholdet i dommene gjorde at barna og deres opplevelser ikke forsvant bak tørre juridiske begrep og formalia. Men noen av historiene gjorde ekstra dype inntrykk, og Per Harald Sundet, Ann Helen Nilsen og Aina var noen av disse.

Disse tre var også blitt gamle nok til å kunne fortelle om det de hadde opplevd.

• **Ann Helen og Aina:** Vi startet med å kontakte Ann Helens og Ainas daværende bistandsadvokater, som videreformidlet kontakten etter at vi hadde orientert om prosjektet vårt.

Da vi ringte Ann Helen Nilsen utbrøt hun:

«Jeg har ventet lenge på en telefon som dette. Dette er så viktig at jeg vil bidra med det jeg kan.» Også Aina ønsket å fortelle.

• **Per Harald:** Da vi kontaktet bistandsadvokaten til Per Harald Sundet, fikk vi en tragisk opplysning vi ikke hadde forutsett. Per Harald levde ikke lenger, han hadde tatt sitt eget liv noen måneder etter rettssaken. Denne saken hadde satt seg ekstra hardt fast i oss på grunn av den grove manipulasjonen og misbruket av en ung og sårbar gutt. Nyheten om selvmordet ga saken en ytterligere tragisk dimensjon som gjorde sterkt inntrykk.

Etter først å ha slått det fra oss, tenkte vi tanken: Kunne vi la moren fortelle historien om sønnen sin? Og ønsket hun i så fall å gjøre det?

Vi bestemte oss for å formidle et ønske om dette via Per Haralds bistandsadvokat (se avsnittet om etiske vurderinger nedenfor). Vi snakket lenge med ham på telefonen, fortalte detaljert om prosjektet og hvorfor vi mente det var viktig å synliggjøre barnas historier på den måten vi ønsket. Vi sa at dersom familien sa ja, ville vi fortelle Per Haralds historie i sin fulle bredde, gjerne ved hjelp av politiets saksdokumenter. Vi understreket også at de ville få lese gjennom saken i sin helhet og godkjenne den før den sto på trykk.

Etter å ha tenkte seg nøye om, svarte moren til Per Harald, Lill Ann Bringebøen, ja til å fortelle sin egen og sønnens historie.

Det ble et spesielt, og følelsesladet, møte mellom henne og oss. Men etter denne formiddagen, var vi sikre på at moren virkelig ønsket å fortelle om den uretten Per Harald hadde blitt utsatt for. Om sviket fra barnevernet og de lave straffene. Først og fremst fordi hun håpet det kunne gi oppmerksomhet til et tema som var svært lite belyst, og på den måten også kanskje bidra til noen endringer i positiv retning.

I overensstemmelse med Lill Ann Bringebøen, bestemte vi oss for å søke om innsyn i politiets etterforskningsdokumenter. I saken om Per Harald kunne dette gi en ekstra verdi, fordi han selv ikke lenger var i stand til å fortelle. Det var særlig avhørene av ham vi ønsket å gå gjennom. Dersom vi fikk tilgang på dette materialet, kunne det også i sterkere grad gjøre det mulig å benytte fortellende journalistikk, som vi hadde håpet.

Etter å ha konferert med Presseforbundets særdeles hjelpsomme Kristine Foss, og fått hjelp med relevante lovtekster, ble to brev med søknad om innsyn sendt til Søndre Buskerud politidistrikt.

Den ene søknaden var fra oss som journalister. Den andre fra Lill Ann Bringebøen som nærmeste pårørende og mor. For å gjøre en lang historie kort: Politiet ga oss kun utskriften av rettsboka, i tillegg til at Bringebøen kunne komme ned til politikammeret og selv gå gjennom dokumentene. Dette hjalp oss med andre ord ingenting. Vi klagde derfor på dette vedtaket – to klager, på vegne av oss selv, og på vegne av Lill Ann Bringebøen. På SKUP-konferansen i fjor var vi allerede godt i gang med dette prosjektet. Vi hadde derfor merket oss smutthullet

Presseforbundet hadde tipset om, og som kollega Thomas Ergo hadde benyttet seg av i sitt solide prosjekt om manglende rettssikkerhet for utviklingshemmede. Vi leste metoderapporten og brukte derfor påtaleinstruksens paragraf 4-2, og rundskrivnet fra Riksadvokaten, hvor allmennhetens behov for å bli informert av behandlingen av straffesaker ble fremhevet. Vi påberopte oss «saklig grunn», med henvisning til prosjektet i vår egen klage. Men vi var jo i utgangspunktet mye bedre stilt enn Thomas Ergo. Vi hadde jo også moren på lag, med hennes innsynsbegjæring. Hun hadde imidlertid fått nei til utskrift av dommene fordi saken ikke omhandlet *dødsfallet* til Per Harald. Svært underlig, mente vi (og Kristine Foss). Vi påpekte i klagen at verken straffeprosesslovens paragraf 28, eller påtaleinstruksens paragraf 4–1 setter noe krav til at dødsfallet skal være relatert til den aktuelle straffesaken for at etterlatte skal få innsyn, og at hun som mor har en rettslig interesse av å få innsyn i en sak som angår sin sønn som ble seksuelt misbrukt. Det begynte imidlertid å haste, om en måneds tid skulle sakene etter planen på trykk. Vi innså at vi sannsynligvis måtte gjøre saken uten disse dokumentene. Ganske riktig, politiet svarte ikke innen desember. Først i starten på januar kom svaret: Avslag. Politiet mener Bringebøen ikke har noen rettslig interesse, og om Adresseavisen har en «saklig grunn», kommenterer de ikke. Saken er videresendt Oslo statsadvokatembete.

- **«Lise»:** Saken om Lise var ikke planlagt før vi startet trykkingen av del to. Det var advokaten hennes som tok kontakt med oss etter at den første saken om overgrep mot 52 barn hadde stått på trykk, for Lise var én av de 52. Hun fortalte at barnevernet hadde sviktet på flere måter enn det som kom fram av dommen, og lurte på om vi ville skrive om saken. Vi syntes den hørtet såpass interessant ut at vi ba om å få alle dokumentene i barnevernsaken. Dermed kunne vi dokumentere at barnevernet hadde blitt orientert om alvorlige overgrepsmistanker mot fosterfar – uten å foreta seg noe. Her ringte vi i tillegg flere kilder som bekreftet dette. Videre viste dokumentene at det hadde tatt tre år før Lise fikk en tilsynsfører, og da hun endelig fikk det, var det fosterfaren som hadde pekt ut vedkommende. Fosterforeldrene hadde heller ikke deltatt på det vanlige kurset for fosterforeldre – fordi de ikke syntes de hadde behov for det.

Til tross for vårt ønske om anonymisere minst mulig, valgte vi likevel å holde identiteten til Lise skjult. Slik vi vurderte hennes situasjon, ville vi ikke risikere å påføre henne en ytterligere belastning et slikt oppslag eventuelt kunne påføre henne.

- **«Karianne»:** Karianne er ikke en av de 52 barna fra dommene våre, men vi fikk vite om Kariannes historie da vi snakket med advokaten hennes i forbindelse med en annen sak. Vi syntes det var såpass mange trekk ved saken hennes som var relevant i forhold til vår problemstilling, at vi valgte å fortelle historien. Også her gikk vi gjennom til sammen 18 års barnevernshistorie, for å dokumentere barnevernets mange og gjentatte feilgrep. Det er ikke veldig dristig å spå at slike erstatningskrav vil det komme flere av i årene som kommer.

5. KILDEKRITIKK

Til tross for at vi i stor grad har basert oss på rettslige kilder i form av dommer, har vi måttet utøve kildekritikk hele veien. Er dommene relevante for prosjektet vårt? Har barnevernet vært involvert? Der vi eksempelvis har vært i tvil om en støttekontakt var et barnevernstiltak, har vi utelatt dommen. I et annet tilfelle oppsto det tvil om barnet faktisk hadde vært fosterdatter. I avisen som omtalte saken, ble jenta omtalt som fosterdatter, men da vi endelig fikk tak i selve dommen, var det noe som ikke stemte. I dommen ble hun beskrevet som «pleiedatter»,

og det sto et par linjer om at hun var hentet fra Thailand – uten at dette noen gang var blitt formalisert av norske myndigheter på noen måte. Ut ifra dommen kunne vi ikke avgjøre om barnevernet hadde vært inne i bildet på noe tidspunkt. Dermed måtte vi oppsøke andre kilder for eventuelt å få dette bekreftet. Vi startet med aktor i saken, men hun husket ikke og kunne ikke hjelpe oss. Deretter prøvde vi oss på journalisten som hadde skrevet saken. Han husket heller ikke om jenta faktisk var fosterdatter, men tipset oss om å ringe tiltaltes advokat – som var en kjenning av ham. Advokaten husket saken godt, men han ble usikker på om barnevernet hadde vært inne på noe tidspunkt. For å finne ut av det, måtte han gå inn i saksdokumentene på nytt. Han syntes prosjektet vårt var bra, så han lovet å gjøre det. Tre dager senere fikk vi svaret: Barnevernet var ikke involvert i denne saken.

Dette er ett av flere eksempler på at vi har brukt relativt mye tid også på å sjekke *ut* aktuelle saker. Det samme gjelder de sakene vi måtte gå etter for å finne ut av om støttekontaktene var formidlet av barnevernet. Også dette var tidkrevende, og kunne like gjerne ende med at saken ble sjekket ut.

Når det gjelder barnas historier, måtte vi selvsagt utøve vanlig kildekritikk, og sjekke med andre muntlige – og ikke minst skriftlige kilder. Heldigvis hadde vi dommene som et utgangspunkt for dette.

6. ETISKE VURDERINGER

• **Identifisering:** Prosjektets kjerne, å gi barna en egen stemme, gjorde at vi så langt det var mulig ville la dem stå fram med navn og bilde. Tanken bak var også at dette i seg selv, det at de ikke skal framstilles som anonyme offer, kan være en oppreisning. Disse menneskene har ikke noe å skjemmes av, det er ikke de som har gjort noe galt. Dette reiser selvfølgelig samtidig spørsmål rundt identifisering av gjerningsmann. Når de tidligere barnevernsbarna står fram, kan dette føre til at de dømte i sakene indirekte identifiseres. Selv om vi selvfølgelig ikke bruker navn, vil det på grunn av våre saker være mange som får helt ny kunnskap om hva disse barna faktisk har blitt utsatt for. For oss ble det tidlig klart at vår prioritering i dette tilfellet, var å la barna fortelle historien sin uten anonymisering. Noen dager før trykking, tok vi kontakt med mannen som ble dømt for overgrep mot Per Harald Sundet og Ainas fosterfar. Vi orienterte grundig om hele prosjektet, den spesielle saken der de var involvert, og spurte om de ønsket å kommentere den. Det sa begge to nei til. Ann Helen Nilsens fosterfar var død, men vi kontaktet både fostermor og fosterbror for å fortelle om saken, slik at de var forberedt. Ingen av dem hadde innvendinger.

• **Flere detaljer:** Da vi selv satt og leste dommene, gjorde svært konkrete detaljer inntrykk på oss. For oss ble det rett og slett veldig mye tydeligere hva disse og andre barn faktisk utsettes for i forbindelse med seksuelle overgrep. Dette ønsket vi også å formidle til leserne. Som regel bruker man ord som tildekker, mer enn synliggjør, i saker med seksuelle overgrep. Derfor valgte vi, der det var mulig, å bruke barnets egne ord på handlingene. Av samme grunn var vi noe mer detaljerte rundt overgrepene enn det avisen vanligvis er i slike omtaler. Her gikk vi også et par runder med redaktørene, før vi landet på den endelige versjonen. Vi risikerer flere ting når vi velger å gjøre det slik. For det første at noen lesere finner omtalen så direkte at det frastøter dem og bidrar til at de ikke leser. Vi risikerer også at andre kan pirres av detaljene. Når det gjelder sistnevnte, vurderte vi det slik at for disse menneskene fins det langt mer pirrende ting å studere enn seks sider med svart tekst på hvitt papir – uten et eneste bilde. Men dette var uansett en balansegang vi jobbet med å mestre. Siden vi fortalte mer om både hendelsesforløp og detaljer enn det som gjøres i slike saker fortløpende, valgte vi også å ikke si noe om hvor i landet de ulike dommene var hentet fra.

Dette for å sikre at anonymiteten til barna ble bevart. Her var dette selvsagt viktig – i motsetning til de konkrete historiene til de som selv valgte å stå fram.

• **Historien om Per Harald:** Da vi fikk vite at Per Harald Sundet hadde tatt sitt eget liv etter rettssaken, måtte vi revurdere vårt ønske om å skrive saken. Dersom moren ønsket å bidra til å fortelle sønnens historie, ville det likevel være riktig, uten hans eget samtykke? Vi fant gode argumenter for at svaret på spørsmålet var ja. De som lot oss skrive historien, er de som har størst kjærlighet til Per Harald. Det er hans nærmeste familie som forvalter guttens minne, og det ga oss en trygghet om at det var riktig. Etter å ha snakket med moren på telefonen flere ganger, ble det også tydelig for oss at de ønsket å fortelle om den uretten Per Harald hadde blitt utsatt for. De ønsket å kritisere barnevernets manglende oppfølging, den lange rettslige saksbehandlingstiden og det lave straffenivået. De hadde stor sans for prosjektet vårt, og håpet at sakene kunne få en oppmerksomhet som kunne bidra til endringer. Da vi hadde avklart at vi skulle lage saken, var det også viktig – både for familien og oss – at de nærmeste fikk lese den i sin helhet og godkjenne den før den kom på trykk.

7. KONSEKVENSER

I likhet med mange andre samfunnsområder, er dette feltet så komplekst at det ikke er en enkel årsak/virkning-sammenheng. Det er heller ikke gitt, verken for oss eller andre, å vite hva selve *løsningen* på den avdekkede alvorlige systemsvikten er. Underveis i jobbingen var vi imidlertid svært bevisste på at akkurat i det tidsrommet vi har jobbet med dette, er det i ferd med å utformes ny politikk for barnevernet i dette landet (som ender med en stortingsmelding i løpet av 2012.) Nettopp derfor er det viktig å bringe fram systemer som ikke fungerer, rettslig praksis, forskning som ikke er kjent, historiene ingen har hørt. Vi vet at serien har vært tema i besluttede politiske organer, fra kommunenivå, til departement og storting, noe som er understreket av både barneminister Audun Lysbakken og opposisjonen. Vi har også presentert prosjektet for statlig, kommunalt barnevern, for fylkesmenn, KS, politi, pedagoger, journalister – og vi får stadig nye forespørslar.

Vi kan jo håpe at prosjektet «De glemte barna» indirekte og direkte vil sette spor i meldingen som kommer i løpet av året.

Likevel er det noen konsekvenser vi kan trekke fram nå:

Del 1:

• **Oppmerksomhet/debatt/forslag:** Eget møte i Erkebispegården med fylkesmennene og biskop hvor Adresseavisens artikkelserie var utgangspunktet og hvor fylkesmennene (Inge Ryan, Kåre Gjønnes) konkluderte med at «denne kontrolloppgaven er vår viktigste oppgave». Eget debattmøte i Borggården om barnas rettigheter.

• **Folkemøte** i valgkampen på Byscenen i regi av Adressa med kun barnevern som tema. Paneldeltaker Audun Lysbakken fastslo at dette var det eneste debattmøtet som tok opp barnevern i hele valgkampen.

• Flere av sakene brukt i **Stortingets spørretime**, og internt i familiekomiteen. Blant annet saken der det dokumenteres at saksbehandlerne ikke snakker med barna, og Linda H. Helleland har lagt fram fire forslag for å øke barnets innflytelse i Stortinget.

- Flere av enkeltsakene bringer fram en **diskusjon** om hvorvidt det er riktig at en så stor andel av barna skal bo i fosterhjem. (en fersk rapport viser at siden 2004 bor 20 prosent færre på institusjon.)
- Serien åpner for en **diskusjon om velferdsbarnevernet** (3/4 av barnevernet er i praksis såkalt velferdsbarnevern som i stor grad handler om å gi økonomisk hjelp i hjemmet) kontra krisebarnevernet (som handler om langt mer alvorlige forhold). Barnevernsansatte og forskere spør om det ene går på bekostning av det andre, noe statsråden konfronteres med.
- **Flere meldte seg som fosterforeldre:** Midt-Norge var eneste region med økning og barnevernvakta merket økt antall henvendelser
- **Brukt i utdanningen:** Serien blir tatt inn i pensum for utdanningen av barnevernspedagoger og sosionomer
- **Sperrefristen som ikke fungerer:** I saken «Vurdert som mor 13 ganger», dokumenteres det hvordan den såkalte «sperrefristen» ikke fungerer. Lysbakken lover at «De gjentatte rettsrundene vil bli en viktig del av utvalgsarbeidet»(om det biologiskiske prinsipp, vår anm.).

Del 2:

- **Oppmerksomhet/debatt:** Vi hadde gitt Aftenposten, Bergens Tidende og Stavanger Aftenblad tilgang på den første saken i forkant (Aftenposten fikk også saken om Per Harald Sundet), og vi hadde en avtale om å kjøre dem samtidig. Vi hadde også gitt den første saken til NRK, med sperrefrist, slik at de kunne være forberedt den dagen vi trykket første sak. For oss var det viktigere at sakene ble lest og hørt, enn at vi risikerte at Aftenposten ville bli sitert. Strategien for publisering ble vellykket. Vi våknet til at saken vår var inngangssaken på Dagsnytt, og lettelsen og gleden vi følte da kan ikke overdrives! Erfaringsmessig vet vi mye om at det ikke er en selvfølge at en sak fra en regionavis klarer å bryte «lydmuren» ned til Østlandet. Denne gangen var det ekstra viktig at vi gjorde det – og vi lyktes. Saken ble fulgt opp av andre medier, den var tema på Dagsnytt 18 og Ukeslutt, og Dagsrevyen viet nesten ti minutter på saken. Statsråd Audun Lysbakken måtte svare for seg og regjeringen, og statsrådet innrømmet at det vi hadde avdekket var et nederlag for barnevernet. Han fulgte senere opp i en kronikk, der han blant annet skrev at historiene Adresseavisen hadde fortalt om ikke var til å leve med. Avisene fulgte opp med sterke lederartikler om systemsvikten.
- **Store endringer nødvendig:** Statssekretær Henriette Westhrin i BLD uttalte at overgrepene vi hadde kartlagt dokumenterte at det var nødvendig med store endringer i barnevernet. Sakene ble også tema i Stortinget. Høyres Linda C Hofstad Helleland mente at norsk barnevern er i krise, og at Adresseavisens saker dokumenterte at norske myndigheter har sviktet de mest sårbare barna vi har. Også her måtte Lysbakken svare for seg, og han avviste påstandene om at «ingenting blir gjort.» Som nevnt tidligere: Med tanke på at norsk barnevern er midt inne i en større gjennomgang, var det viktig at vår sak satte dagsorden på dette tidspunktet.
- **Vurderer endring av tilsynsordningen:** Lysbakken varslet at kommunene kan bli fratatt ansvaret for tilsyn med fosterhjem. Dersom kommunene ikke umiddelbart gjør jobben bedre enn i dag, kan det bli staten som må overta ansvaret. Dette vil imidlertid bli en kostbar reform.

På spørsmål om det er holdbart at det ikke fins kvalifikasjonskrav for å være tilsynsfører, svarte statssekretær Henriette Westhrin at «det er opplagt at det må skje endringer her».

- **Forslag om kompetansepakke til kommunene:** KS-leder Sigrun Vågeng uttalte at Adresseavisens saker har «rystet oss alle» og inviterte statsråden til et samarbeid om en kompetansepakke for kommunene. I skrivende stund er det ikke klart hva dette forslaget eventuelt ender med.

- **Vil kartlegge overgrep:** Lederen av barnekomiteen på Stortinget, Gunn Karin Gjøl (Ap), vil ha et offentlig register over dommer der barn under offentlig omsorg har vært involvert. «Serien deres er et eksempel på at vi må ha systematisk kunnskap. Dette er informasjon tilsynsmyndigheter og barnevern må ha tilgang på. Bufdir må føre en slik kontinuerlig oversikt», sa Gjøl.

- **Vil sjekke anmeldelser av omsorgspersoner:** Lederen av barnekomiteen vil også at barnevernet skal kunne sjekke om for eksempel fosterforeldre er anmeldt for straffbare forhold. I dag henlegges eksempelvis 80 prosent av alle sedelighetssaker, så selv om politiattesten er plettfri, kan det ha foreligget mistanke om straffbare forhold. Familiekomiteens leder sier at hun vil sørge for at begge disse endringsforslagene blir tatt inn i pågående politiske prosessen barnevernet er inne i.

- **Vil lære av dommene:** I kjølvannet av sakene, fikk vi en forespørsel fra Barnedepartementet om vi kunne bistå dem i å søke etter dommene som var grunnlaget for sakene våre. Vi sa at dette ville ta dem svært lang tid, slik det hadde gjort for oss. Da lurte de på om vi kunne sende dem dommene i stedet. Vi har kun ett eksemplar av hver dom, og disse inneholder også kildeinformasjon, så det var uaktuelt. Vi tilbød dem imidlertid excelarket med nummer og dato på dommene, slik at de enkelt selv kunne innhente disse ved domstolene. Årsaken til at departementet ønsker å foreta en slik gjennomgang, er for å se om de kan hente nyttige erfaringer rundt hvordan barnevernet har sviktet. «Materialet finnes jo ingen andre steder enn hos dere i systematisk form, og vi ønsker å kunne gå inn i historiene til hver enkelt av de 52 barna», sa ekspedisjonssjef Oddbjørn Hauge i departementet.

- **Vurderer erstatning på nytt:** Kommunen hadde tidligere avslått Lises (22) krav om erstatning for å ha plassert henne hos en overgriper i et fosterhjem – der barnevernet ble advart mot dette på forhånd. Etter å ha forsøkt å få ne beklagelse fra Tromsø kommune i et forliksmøte for snart ett år siden, hadde ikke jenta hørt noe mer fra kommunen. I kjølvannet av Adresseavisens sak, vurderer kommunen spørsmålet om erstatning på nytt. I et intervju med oss, erkjenner Tromsø kommune sitt ansvar i Lises sak: «Barnet i den foreliggende saken har lidd overlast i fosterhjemmet som ingen barn skal oppleve. Barnet var i denne perioden under barneverntjenesten i Tromsø sin omsorg. Saken er derfor svært beklagelig for oss og noe vi må dra lærdom av.»

8. SPESIELLE ERFARINGER

- **Enorm respons:** Aldri før har vi jobbet med en sak som har gitt oss så stor respons. Den var entydig positiv og kom fra mange ulike hold. I den første delen av serien, hadde vi imidlertid fått en del negative tilbakemeldinger. De kom fra foreldre som hadde mistet egne barn, og de syntes at barnevernet ble framstilt for positivt. Vi ble også gjort oppmerksom på, og fikk innsyn i en kjedebrevaksjon mot oss, og fikk to telefoner som til dels var truende. På en lokalpolitikers Facebook-side, gikk debatten virkelig het. Men nå, da vi skrev om overgrep

mens barnevernet hadde ansvaret, snudde dette helt. Vi fikk ros for å ha sett på barnevernet med et kritisk blikk, og fra initiativtakeren til kjedebrevaksjonen, fikk vi takkebrev. Det vanket til og med blomster fra hold som hadde vært svært kritiske. Overrasket, men glad, ble vi for at barnevernsansatte og ledere ga uttrykk for at de mente det var veldig riktig å sette fokus på systemsvikten i del to. Også fosterforeldrenes organisasjon var positive. De har lenge etterlyst større kvalitet på tilsynet, det gir rettssikkerhet også for dem.

Både under del én og del to har det vært svært mange henvendelser. Spesielt fra foreldre som hadde blitt fratatt barna sine, eller fra folk som skulle varsle om overgrep. Dette er ofte mennesker i en vanskelig livssituasjon, med sterke historier, som det tar tid å høre på. Måten vi håndterte dette på, var at vi lagret navn og nummer, og satte av tid enkelte dager til å ringe opp igjen, for å høre hva saken gjaldt. Svaret vårt var at vi måtte ha tilgang på alle dokumenter, for å kunne vurdere om vi skulle gå videre med saken. Til nå har det bare skjedd én gang.

• **Kildekontakt:** Kontakten vår med Ann-Helen, Aina og Per Haralds mor ble også annerledes enn kildekontakten vi vanligvis har. Vi hadde hyppigere kontakt med dem, både før og etter at saken hadde stått på trykk. Når du jobber med mennesker som har så vonde opplevelser bak seg, og som skal fronte disse offentlig, krever det en langt tettere oppfølging fra oss journalister også.

• **Tøff virkelighet:** Det er ikke bare journalistrollen som utfordres, også rent menneskelig lar du deg berøre på en annen måte. Dette merket vi ikke bare når vi gikk dypt inn i mappene til Anders, Tea, Omer og Silje og i den direkte kontakten med Aina, Ann Helen og Per Haralds mor, men også underveis mens vi jobbet med å finne fram til dommene. Ingen av oss hadde lest den typen dommer før, og de konkrete detaljene og beskrivelsene både sjokkerte og opprørte oss. Til tross for tørt rettspråk og paragrafer, forsvant ikke barna for oss.

Det har vært dobbelt å jobbe med dette prosjektet: På den ene siden har det vært tøft fordi vi over lang tid har måttet forholde oss til vonde overgrep mot svært sårbare barn. Samtidig er det nettopp dette som har drevet oss framover. Det fæle disse barna har opplevd, har vi hatt muligheten til å fortelle om. Vi ville at hvert eneste ett av barna skulle synes og høres, og tanken på at dette skulle bli sluttresultatet følte tilfredsstillende.

Vi hadde nettopp flyttet inn i åpent landskap da vi startet jobbingen, og veggene var – og skulle være – kjemisk frie for personlige ting. Det tok ikke lang tid før vi likevel hentet fram bildene av våre egne barn; våre «gutt seks», «gutt ti» og «jente femten». Og «jente fem», «gutt ti» og «gutt 15».

På en rar måte gjorde det alle disse månedene litt enklere.

Excelark (se utdrag under) med fullstendig oversikt over barna, dommene, rettsinstansene, aktørene, straffen, og kort oppsummering av sakene, ligger i sin helhet på minnepinnen.

	B	C	D	E	F	G
	Dato	Rettskraftig?	Har dom?	Saknummer	Instans	Tdl instanser
1						
2	13.12.1999 dato	JA, januar 2000	JA (tingrett, lagmrett)	LE-1999-620 M	lagmannsrett	Hedmarken herredsrett, Eidsivating lagmar
3	14.01.2000 dato	JA, februar 2000	JA (lagmrett)	LH-1999-592	Lagmrett	Ofoten herredsrett, Hålogaland lagmrett
4	12.07.2000 dato	JA, anken forkastet	JA (tingrett og lagmr)	LB-2000-2380 M02	lagmannsrett	Sarpsborg byrett, Borgarting lagmannsrett
5	06.10.2000 dato	JA, anket ikke	JA (forhørsrett)	00-91995 F/01	forhørsrett	Bergen forhørsrett
6	05.01.2001 dato	JA, juni 2001	JA (lagmr)	LE-2000-798	Lagmrett	Toten herredsrett, Eidsivating lagmrett
7	17.09.2001 dato	JA, anken nektet fremmet	JA (tingrett, lagmrett)	LG-2000-2503 og LG-2000-2504	lagmannsrett	Midhordaland herredsrett, gulating lagman
8	22.01.2002 dato	JA, bevisanke forkastet	JA (tingrett, lagmr)	LE-2001-846	Lagmrett	Sør-Gubrandstad herredsrett, Eidsivating la
9	05.09.2002 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett)	02-052 M og 02-122- M	Tingrett	Søler og Sør-Østerdal tingrett
10	11.03.2003 dato	JA, anken forkastet	JA(lagmr)	LE-2003-6040	Lagmrett	Nord-Gubrandstad tingrett, Eidsivatinglagmr
11	13.01.2004 dato	JA, høyesterettsdom	JA (ting, lag, høyesterett)	LB-2003-13359	høyesterett	Oslo tingrett, Borgarting lagmannsrett, Høy
12	22.03.2004 dato	JA, anket ikke videre	JA (lagmrett)	LA-2004-4700	Lagmrett	Sand tingrett, Agder lagmrett
13	23.04.2004 dato	JA, anke til lagm forkastet	JA (tingrett + rettsbok)	04-00064 M	Tingrett	Eiker, Modum og Sigdal tingrett i Hokksun
14	26.08.2004 dato	JA	JA (tingrett)	04-720 F	tingrett	Tønsberg tingrett
15	17.06.2004 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett)	F04-417	Tingrett	Sandefjord tingrett
16	01.10.2004 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett)	04-0118063MED-TRON	Tingrett	Trondheim tingrett. NB erstatning men ikke
17	31.01.2005 dato	JA, statsadv anket	JA (lagmrett)	LH-2004-58984	Lagmrett	Nord-Troms tingrett, Hålogaland lagmrett
18	20.04.2005 dato	JA, høyesterettsdom	JA (ting, lag, høyesterett)	LB-2004-35784	høyesterett	Oslo tingrett, Borgarting lagmrett
19	25.05.2005 dato	JA, anke forkastet	JA (lagmr)	LA-2005-24683	Lagmrett	Skien og Porsgrunn tingrett, Agder lagmr
20	27.06.2005 dato	JA	JA (lagmrett)	LA-2005-20455	lagmrett	Kristiansand tingrett/Agder lagmannsrett
21	06.02.2006 dato	JA	JA (tingrett)	05-111024MED-NHER	Tingrett	Nordtroms tingrett
22	18.09.2005 dato	JA	JA (tingrett)	05-065124MED-OTI07	Tingrett	Oslo tingrett
23	04.10.2006 dato	JA	JA (tingrett)	05-108842TVI-SARP	Tingrett	sarpsborg tingrett
24	13.01.2006 dato	JA, anke forkastet	JA (lagmrett)	LB-2005-145139	Lagmrett	Oslo tingr TOSLO-2005-96226 Borgart LB-
25	31.03.2006 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett og lagmrett)	LE-2005-67170	lagmannsr	Hadeland og Land tingrett Eidsivating lagmr
26	07.04.2006 dato	JA, anket ikke	JA(tingrett)	06-039993MED-NOMO	Tingrett	Nordmøre tingrett
27	14.02.2006 dato	JA	JA (lagmrett)	LG-2005-161001	lagmrett	Bergen tingrett, Gulating lagmannsrett
28	29.11.2006 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett)	06-113868MED-STOR	Tingrett	Sør-Trøndelag tingrett
29	18.01.2007 dato	JA, høyesterettsdom	JA (lagmr, høyesterett)	HR-2007-130-A.	høyesterett	Fosen tingrett, Frostating lagmrett, Høyest
30	07.09.2007 dato	JA	JA (tingrett)	07-056144MED-NERO	Tingrett	Nedre romenke tingrett
31	14.12.2007 dato	JA tilståelsesdom	JA (tingrett)	07-171387ENE-TONS	Tingrett	Tønsberg tingrett
32	21.05.2008 dato	JA, anke nektet	JA (tingrett, lagmrett)	07-061191MED-LARV LA-2007-140657	lagmrett	lanvik tingrett, agder lagmrett
33	13.06.2007 dato	JA, forelegg vedtatt		anmeldelsennummer 98523580 dato 23.03.2007		Sarpsborg politikammer
34	03.01.2008 dato	JA	JA (tingrett)	07-144855MED-STAV	Tingrett	Stavanger tingsrett. Ble ikke anket! Haralc
35	26.06.2008 dato	JA	JA (tingrett, lagmrett)	LH-2008-19977	Lagmrett	Nordtroms tingrett TNHER-2007-138400 H-
36	15.08.2008 dato	JA, anke nektet	JA (tingrett, lagmrett)	LB-2008-60090	Lagmrett	Sarpsborg tingr TSART-2008-8529 Borgart
37	04.11.2008 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett)	08-129114MED-SENJ	Tingrett	Senja tingrett
38	13.01.2010 dato	JA, anket ikke	JA (lagmr)	LG-2009-107960	Lagmrett	Nordhordaland tingrett, Gulating lagmrett
39	11.10.2010 dato	JA, anke forkastet	JA (lagmrett)	LB-2010-18315 (HR-2011-684-A)	Lagmrett	Follo tingrett TFOLL-2009-138926 Borgart
40	27.10.2010 dato	JA	JA (lagmrett)	LB-2010-115625	lagmannsr	Drammen tingrett, Borgarting lagmannsrett
41	05.11.2010 dato	JA	JA (lagmrett)	LE-2009-149028	Lagrett	Valdres tingrett, Eidsivating lagmaret
42	08.11.2010 dato	JA, anket ikke	JA (tingrett)	10-125053ENE-HAFE	Tingrett	Hammerfest tingrett
43	02.12.2010 dato	JA	JA (tingrett, lagmrett og høy)	HR-2010-274-U- Rt-2010-193	Høyesterett	Romsdal tingrett/Frostating lagmannsrett L
44	03.12.2010 dato	JA, anket ikke	JA (lagmr)	10-099229AST-FROS	Lagmrett	Romsdal tingrett/Frostating lagmannsrett
45	08.09.2011 dato	JA, anket ikke	JA (tingr)	11-042307MED-JARE	Tingrett	Jæren tingrett
46	09.06.2011 dato	JA, anket ikke	JA (tingr)	11-056788MED-INTR	Tingrett	inntrendelag tingrett
47						
48						

Publiseringsliste nett og papir:

De glemte barna, oppspillet:

Tea (2) og Anders (4) ble funnet i et hjem som lignet en søppeldyng. De er to av 40 som venter på et fosterhjem i Trondheim, 07.09.09, Adresseavisen.

De glemte barna, del én:

Tea og Anders reddet fra grov vanskjøtsel, 21.03.11, Adresseavisen.

Fosterbarnas nye liv, 22.03.11, Adresseavisen.

- Adopter dem bort innen to år, 23.03.11, Adresseavisen.

Sammenligner adopsjon med dødsstraff, 24.03.11, Adresseavisen.

Silje (7) ble født med abstinens, 25.03.11, Adresseavisen.

Naboene hørte skrik fra leiligheten, 29.03.11, Adresseavisen.

42 barn på én ansatt. 31.03.11, Adresseavisen.

Måtte tvangsinnlegge syk mor, 01.04.11, Adresseavisen.

Vurdert som mor 13 ganger, 05.04.11, Adresseavisen.

Ingen reell sperrefrist, 06.04.11, Adresseavisen.

Åpner for lovendring, 07.04.11, Adresseavisen.

Barnets stemme borte i egen sak, 11.04.11, Adresseavisen.

- Barnevernsbarn står helt rettsløse, 12.04.11, Adresseavisen.

Høystatusfamilier i de verste sakene, 15.04.11, Adresseavisen.

- Hun bare glapp mellom fingrene på meg, 16.04.11, Adresseavisen.

Kartlegger barn på institusjon, 19.04.11, Adresseavisen.

Grov vold mellom foreldre og barn, 28.04.11, Adresseavisen.

Alvorlige syke barn sendes i håndjern, 29.04.11, Adresseavisen.

- Barnevernsløftet gir oss ny profil, 02.05.11, Adresseavisen.

- Barnevern vil aldri bli hovedsak i en valgkamp, 11.05.11, Adresseavisen.

De glemte barna, del to:

52 barnevernsbarn misbrukt da det offentlige skulle passe på dem, 08.12.11, Adresseavisen.

Varsler endringer i tilsynsordningen, 08.12.11, Adresseavisen.

Tilsynet er privatisert og tilfeldig, 09.12.11, Adresseavisen.

- Kan bli en kostbar reform, 09.12.11, Adresseavisen.

«Jeg skulle gjerne tatt med meg en person til på veien. Men han får leve med skammen», 10.12.11, Adresseavisen.

Vil ha kompetansepakke til kommunene, 10.12.11, Adresseavisen.

Kontrollen fungerer ikke, 12.12.11, Adresseavisen.

«Dette er ikke normalt, slik skal det ikke være», 13.12.11, Adresseavisen.

13 overgrepssaker avdekket, 14.12.11, Adresseavisen.

Aina fikk 1,3 millioner i erstatning, 15.12.11, Adresseavisen.

Med fosterbarn som livsstil, 16.12.11, Adresseavisen.

- Barnevernet i krise, 16.12.11, Adresseavisen.

«Det var bare jeg som kunne passe mormor», 17.12.11, Ukeadressa.

Ble fosterfar til tross for mistanker om overgrep, 19.12.11, Adresseavisen.

Vil at barnevernet kan sjekke ut anmeldelser, 20.12.11, Adresseavisen.

Vil bøtelegge kommunene, 21.12.11, Adresseavisen.

Departementet vil lære av overgrepdommene, 10.12.11, Adresseavisen.

Publiseringsliste nett, del én og to:

21.03.2011	Bodde som på en søppeldyng
21.03.2011	Tar oftere de aller minste barna
21.03.2011	Åpnet mappene
23.03.2011	Kommentar: Et vern som aldri blir godt nok
23.03.2011	-Bør adopteres når de er små
23.03.2011	-Rekruttér fosterforeldre i adopsjonskøen
25.03.2011	"Silje" (7) har flyttet ti ganger
29.03.2011	Fosterforeldre vil ha "norske" barn

29.03.2011	-Urovekkende mangler ved helsetjenester
29.03.2011	Naboene hørte stadig redselsskrik
30.03.2011	-Blendahvit Bufetat
05.04.2011	Nettmøte med barnevernet
11.04.2011	Barnets stemme borte i egen sak
11.04.2011	-Visste ikke hvorfor vi var i barnevernet
28.04.2011	Grove voldsepisoder mellom foreldre og barn
28.04.2011	40 prosent flere tas akutt
28.04.2011	Leder: For dårlig barnevern
28.04.2011	Kommentar: Når hjelpen blir en trussel
29.04.2011	Alvorlig syke barn sendes i håndjern
08.12.2011	-Staten har sviktet de mest sårbare
08.12.2011	-Alvorlig systemsvikt
08.12.2011	-Helt hårreisende
08.12.2011	-Hver sak er en tragedie
08.12.2011	52 barnevernsbarn utsatt for grove overgrep
08.12.2011	Møt to av de glemte barna
08.12.2011	Slik kartla vi overgrepene
08.12.2011	-Dagens ordning avdekker ikke overgrep
09.12.2011	-Vi trenger et barnetilsyn
09.12.2011	Kan bli en kostbar reform
10.12.2011	Barnevernets mann misbrukte Per-Harald
13.12.2011	-Jeg kjenner ennå Lano-lukta av ham
15.12.2011	Varslet, men ble ikke hørt